

Museumspedagogisk fagdag 2012

Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo

Program og sammendrag av foredragene

Kaffe og te serveres fra kl 08:45. Registrering

Kl 09:05: **Velkommen og informasjon**
Anne Birkeland, Naturhistorisk museum, UiO

Kl 09:15: **Sult og Overflod: laiv rollespill med skoleklasser**
Emma Nielsen, Stiftelsen Hringariki - Veien Kulturminnepark, Buskerud

Etter å ha mottatt midler fra Buskerud fylkeskommune til et pilotprosjekt, utarbeidet og gjennomførte museet historiske rollespill med 6. trinnelever. Opplegget ble tilbudt som et opplegg i Den Kulturelle Skolesekken i de to lokalkommunene Ringerike og Hole. Rollespillet foregår i år 11 e. Kr. Dette er en periode der det var mye aktivitet på Veien og vi har funn av både langhus og gravhauger. Elevene fikk utdelt karakterer på forhånd og måtte forberede seg litt ved å lese om jernalderen som periode. Spillplottet var et samarbeidsprosjekt mellom Veien Kulturminnepark og Tidsreiser ANS i Bergen.

Kl 09:35: **Mordet i masovnen - et strafferettslig dilemma fra 1819**
Heidi Arild Næs Jernverksmuseum, Aust-Agder

I januar/februar 2012 har to formidlere fra jernverksmuseet besøkt videregående skoler i Aust-Agder i regi av Den kulturelle skolesekken. Ved hjelp av fortellinger/roller, originalt kildemateriale, bilder/gjenstander og diskusjoner i plenum og grupper har vi ledet elevene gjennom en "historisk labyrint" der en faktisk kriminalsak fra Holt i 1819 står i fokus. Hovedspørsmålet i saken var gjerningsmannens psykiske helse. Vi har også fokusert på hvordan straffeloven og straffemetodene har endret seg over tid, og vi har ønsket at elevene skal reflektere over begreper og fenomener som opplysning, hevn, humanisme og dødsstraff både i fortid og nåtid. Opplegget fikk en utilsiktet aktualitet gjennom tragedien i juli 2011, og skal videreføres neste skoleår.

Kl 09:55: **Supermenn på tur**
Anne Rief, Frammuseet, Oslo

Skoleopplegget **Supermenn på tur** er med som et valgfritt tilbud i Den Kulturelle Skolesekken for niendeklassinger i Oslo denne våren. To formidlere fra Frammuseet kommer til skolen og forteller om høydepunktene i Nansens og Amundsens fabelaktige liv gjennom bilder, originale filmopptak,

musikk og humor. Nansen og Amundsen var sin tids supermenn som turde møte naturens voldsomme krefter, og ble Norges første internasjonale kjendiser. Med på turen følger noen polare effekter, en utstoppet pingvin og en isbjørn. Nansen og Amundsen jaktet på hver sin pol og ledet ekspedisjonene sine gjennom den grusomme Nordvestpassasjen og inn i skruisen nord for Sibir. Vi snakker også om inuittene i Nord-Amerika og på Grønland samt om den humanitære Nansen.

KI 10:15: **Herskapsliv og hønseliv på Gimle gard**
Beate Strøm Johansen, Agder naturmuseum og botaniske hage, Aust-Agder

I februar og mars 2012 har Agder naturmuseum og Vest-Agdermuseet Kristiansand et samarbeidsprosjekt for 7. trinn i DKS Kristiansand. Elevene får omvisning i hovedbygget på Gimle gård og får høre hvordan herskapsfolket styrte til hverdag og fest. Før i tiden var Agder naturmuseum hønseliv for Gimle gård med 2000 høner der det nå er faste utstillinger. Gården solgte egg og tilberedte høner til mat. Elevene får være med på hønedisseksjon på Agder naturmuseum samtidig som de lærer om fuglers og eggys ytre og indre anatomi.

KI 10:35 Liten pause

KI 10:50 **Trappebakkehagen - iscenesettelser av formidling**
Annelise Bothner-Bye, Kunsthøyskolen i Oslo og Anne Birkeland, Naturhistorisk museum, UiO

Trappebakkehagen ble gjennomført i Botanisk hage sommer og høst 2011. Her var de besøkendes fysiske erfaring av landskapsformen bakke inngangen tilformidling av tema geologi og forskning. Annelise Bothner-By er stipendiat i utstillingsdesign. i Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Hun undersøker relasjoner mellom kropp og rom, og mellom meg og de andre besøkende i utstillingsdesignet.

KI 11:10 **Design av utstilling og målgruppe**
Ellen C. Sjøwall, Naturhistorisk museum, UiO

Hvem lager vi utstillingene for? Hvorfor tenke målgruppe når man lager utstilling og formidlingsopplegg? Hvordan henger målgrupper, utstillingsdesign og formidling sammen? Målgruppetenkning er et viktig arbeidsverktøy gjennom hele arbeidet med å lage utstillinger.

KI 11:30 **Design av utstilling og digital teknologi**
Tor Jessen, PLAYCREATE, Oslo

Museer står nå oftere foran utfordringen med å tiltrekke seg og engasjere publikum. For å møte dette er det viktig med jevnlig oppdatert innhold og interaktivitet som kan treffe den ønskede målgruppen museet har definert. Digital teknologi kan brukes til å forsterke formidlingen. I motsetning til en ren plakat -og gjenstandsutstilling kan en digital utstilling oppdateres, tilpasses og kommunisere bredere.

KI 11:50 **Formiddagsmat**

Kl. 12:50 **Horse-power: oldtidshesten i myter, kult og krig. Fra steppene til museumsscenen – en vandring med scenografen, museumspedagogen og hesten**

Kathy Elliott og Kine Liholm, Kulturhistorisk museum, UiO

Interesse for hester øker i galloperede fart. I dag brukes hester mest til sport og fritid. Vi har lett for å glemme at hester har spilt andre og viktige roller i tidligere tider. Hesten har stått sentralt i mytologi, religion og kunst og har vært menneskers uunnværlige følgesvenn i livet og i døden. Vi tar turen bak kulissene til vårens nye utstilling og forteller om vårt arbeid med form og formidling.

Kl 13:10 **Livet i igloen – Forskerspiren på Kulturhistorisk museum**

Martin Hager-Saltnes, Kulturhistorisk museum, UiO

Hvordan ble Roald Amundsen en ekspert på å oppholde seg i ekstrem kulde? Utstillingen "Arktiske eksperter - Selfolkets møte med Amundsen" forteller om netsilikene, Amundsens læremestre i Nord-Canada. Under Universitetet i Oslos 200-årsjubileum ble 4.-klassingene invitert til å utforske noen av de nesten tusen gjenstandene museet fikk etter Gjøa-ekspedisjonen. Hva fant elevene ut? Finnes det forresten netsiliker også i dag?

Kl 13:30 **Botanisk hage som formidlingsscene: Utforskende undervisning ute!**

Kristina Bjureke, Naturhistorisk museum, UiO

Naturhistorisk museum i Oslo er med på et EU-prosjekt der 14 botaniske hager i Europa deltar med å utvikle undervisningsopplegg innen såkalt utforskningsbasert naturfagsundervisning. Gjennom prosjektet viser vi lærere i Oslo-skolen hvordan de kan bruke Botanisk hage i naturfagsundervisningen i sine klasser. Et av målene for prosjekter under EUs 7. rammeprogram er også at vi skal etablere nettverk og samarbeid mellom institusjoner i Europa. Det har lyktes veldig bra for undervisningspersonell ved de botaniske hagene som er med i prosjektet.

Kl 13:50 Liten pause

Kl 14:05 **Urbane dyr - Naturens byggmestere**

Om dyr og mennesker og arkitektur

Solbjørg Pedersen, NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim

Utstilling og undervisningsopplegg om arkitektur for barn. Gjennom millioner av år har ulike dyrearter utviklet avanserte byggemåter for å verne seg selv og sitt avkom. Dyrenes byggverk brukes som inngangsportale til å forstå begreper innen arkitektur og til å forklare hvordan vi mennesker utformer våre boliger. Dyr og mennesker bruker ofte like teknikker og mange arkitekter søker inspirasjon fra naturen. Store modeller i utstillingen innehar en byggekonstruksjon slik at elevene selv er aktive i å forme sitt byggverk.

- KI 14:25 **Kilder til kunnskap - Hjula Væveri**
Ann-Kristin Norum Abrahamsen, Norsk Teknisk Museum, Oslo
- Hvordan gjøre arkivmateriale tilgjengelig og spennende for elever, og hva kan de lære? Hvilke utfordringer støter vi på i forbindelse med "back stage"-formidling? Elevene blir utfordret på et lite utvalg av dokumenter fra museets største arkiv, arkivet etter Hjula Væveri fra perioden 1850- til 1890-årene. Vi bruker kildene til å finne ut mer om arbeiderne, fabrikken og fabrikkene Halvor Schou. Målet er at elevene skal få kunnskap om kildebruk og hvordan en historiker arbeider.
- KI 14:45 **Pling, svisj!**
Marit Kjeksrud Amundsen, Kultur- og naturreise, Norsk Kulturråd
- Kultur- og naturreise gir informasjon på din mobil. Fakta og fortellinger knyttet til stedet der du er når du er der. I 2012 og 2013 tester vi i Akerselva, Bø, Sauherad og Dovre. Her ser vi nærmere på hvordan vi kan trekke fakta og fortellinger ut fra databaser til mobil. Det er spesielt viktig å se hvordan man tilpasser tjenestene til gående, syklende og kjørende med tanke med medier og hvilken formidlingsform som egner seg til forskjellige målgrupper. Vi skal også fordype oss i hvordan folk kan bidra med innhold og kommentarer. Kultur- og naturreise er et samarbeidsprosjekt mellom to departementer, fire direktorater, frivillige, kommuner, fylker, museer, arkiver og andre. Bak prosjektet står Direktorat for naturforvaltning, Norsk Kulturråd, Riksantikvaren og Statens kartverk.
- KI 15:05 **Vennskap og kjærlighet på mobil og nett.**
Torhild Skåtun, Telemuseet, Oslo
- Hvordan arter menneskelige relasjoner seg i nye medier? På en stor tavle skal elever bruke mobiltelefoner til å publisere egne tekster og bilder. Meldingene er utgangspunkt for refleksjon omkring temaer som vennskap og mobbing, følelser og ansvar, nærhet og distanse. Med elevene diskuterer vi problemstillinger omkring Internett og mobiltelefoner som skapere og ivaretagere av vennskap på godt og vondt.
- KI 15:25 Oppsummering
- KI 15:30 Slutt

Sammenstilt av:

Anne Birkeland
Naturhistorisk museum
Postboks 1172 Blindern
0318 Oslo

www.nhm.uio.no